

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoE/283/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3515200241
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Martináková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2017:3515200241.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Martinákovvej a sudkýň JUDr. Olgy Lichnerovej a JUDr. Alice Beňovej vo veci výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletými deťmi A., nar. XX.XX.XXXX a X., nar. XX.XX.XXXX D., v konaní zastúpených kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, deti rodičov A. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. A. nad K., D. 7, a U.. X. D., bytom E. A. nad K., A. XXXX/X, o návrhu otca o nariadenie výkonu rozhodnutia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 30. marca 2016, č. k. 10Em/1/2015-72 takto

rozhodol:

Napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. vyhlásil za neprípustný súdny výkon rozhodnutia o styku s maloletými deťmi D.: A., nar. XX.XX.XXXX a X., nar. XX.XX.XXXX na návrh otca U.. X. D. proti matke A. D. na podklade rozsudku č.k. 5P/303/2012-132 vydaného dňa 09.07.2014 Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom. Výrokom II. zastavil súdny výkon rozhodnutia o styku s maloletými deťmi D.: A., nar. XX.XX.XXXX a X., nar. XX.XX.XXXX na návrh otca U.. X. D. proti matke A. D. na podklade rozsudku č.k. 5P/303/2012-132 vydaného dňa 09.07.2014 Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom. Výrokom III. žiadnemu z účastníkom nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že otec maloletých detí sa domáhal nariadenia výkonu rozhodnutia voči matke na podklade exekučného titulu - rozsudku č.k. 5P/303/2012-132 vydaného dňa 09.07.2014 Okresným súdom Nové Mesto nad Váhom, ktorým súd upravil styk otca s maloletými deťmi prvé tri mesiace od právoplatnosti rozsudku každý nepárny piatok od 16:00 hod do 19:00 hod., každú nepárnu sobotu od 9:00 hod do 19:00 hod, každú nepárnu nedeľu od 9:00 hod. do 18:00 hod., v ďalších mesiacoch každý nepárny víkend od piatku od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod. s tým, že matka mal. deti pripraví a odovzdá v mieste obvyklého pobytu detí a otec deti vráti odporkyni v mieste ich obvyklého pobytu. V prípade nepredvídaných udalostí, ktoré by realizáciu styku znemožnili, bola rodičom uložená povinnosť minimálne 24 hodín vopred sa vzájomne informovať. Otec maloletých detí tvrdil, že matka detí mu opakovane bráni v styku s maloletými deťmi, deti nepodnecuje k rešpektu a akceptácii jeho priateľky a novej rodiny, naopak podnecuje deťoch ich žiarlivosť a nechúť, v dôsledku čoho sa mal. deti odmietajú stykať s otcom v prítomnosti jeho priateľky. Súd prvej inštancie dňa 23.01.2015 vyzval matku maloletých detí v zmysle § 272 ods. 3 O.s.p. na dobrovoľné podrobenie sa vykonateľnému rozhodnutia a umožňovaniu styku otca s maloletými deťmi. Z vyjadrenia matky ako i zo správy kolízneho opatrovníka vyplynulo, že maloleté deti sú ochotné stykať sa s otcom, avšak bez prítomnosti jeho priateľky, ktorú zatiaľ neakceptujú, majú k nej odmietavý postoj. Z obsahu spisu súd prvej inštancie nezistil porušenia zo strany matky, pre ktoré by bolo matku nutné sankcionovať ukladaním pokút. V zmysle Dohovoru o právach dieťaťa, ale najmä v zmysle § 43 zákona o rodine je súd povinný prihliadať na názor dieťaťa, ktoré má právo sa k danej veci vyjadriť. Vzhľadom na vek maloletých detí má súd za to, že sú už rozumovo natoľko vyspelé, aby boli schopné svoje stanovisko jasne formulovať. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie na ich názor prihliadol. Zároveň poukázal na skutočnosť, že

povinnosť súdu využiť donucovacie opatrenia nemôže byť neobmedzená, musí brať ohľad na záujmy, práva a slobody dotknutých osôb a osobitne na najlepší záujem dieťaťa a jeho práva, ktoré mu priznáva článok 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. Najlepší záujem dieťaťa môže v závislosti na svojej povahe a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča. Aj Európsky súd pre ľudské práva v tomto ohľadne opakovane konštatoval, že článok 8 Dohovoru v žiadnom prípade neopravňuje rodiča, aby žiadal prijatie takých opatrení, ktoré by poškodzovali zdravie a rozvoj dieťaťa. Zo zistených okolností vyplýva, že povinný rodič nemôže plniť povinnosť stanovenú súdom z dôvodu negatívneho postoja samotných maloletých detí, pričom nebolo preukázané, že by príčinou ich negatívneho postoja bolo správanie či úmyselné ovplyvňovanie zo strany tohto rodiča, nie je možné považovať podmienky pre uloženie pokuty za naplnené (viď nález Ústavného súdu ČR II.ÚS 3489/15 zo dňa 19.04.2016). S poukazom na vyššie uvedené súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku I. a II. tohto rozhodnutia podľa § 268 ods. 1 písm. c) O.s.p. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 146 ods. 1 písm. c) O. s. p., podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak bolo konanie zastavené.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie otec maloletých detí. Poukázal na to, že deti nechceli navštevovať jeho novú domácnosť už v období vypracovania znaleckého posudku v základnom konaní. Znalec v záujme zdravého vývoja detí odporučil adaptačnú fázu s tým, že deti by mali časom jeho novú domácnosť navštevovať i počas celých víkendov. Oprávnený otec tvrdil, že matka ani raz nepodporila deti v tom, aby sa s novou situáciou vyrovnali, zmarila prechodnú fázu, kedy si mali deti zvyknúť na jeho novú rodinu. Keď vzal deti na víkend, stresovala ich, zapojila do toho aj políciu, pričom deťom telefonovala, aby povedali policajtom, že u neho byť nechcú. U detí to samozrejme vyvolalo stres a strach. Matka sa opakovanne odmietla podrobiť psychologickému poradenstvu s cieľom dosiahnuť ukludnenie vzniknutej napätej situácie, čím dala najavo, že nemieni deti podporiť v stretávaní sa s otcom. Mal za to, že súd prvej inštancie sa vecou riadne nezaoberal v intenciách znaleckého posudku č. 11/2014 znalca Mgr. D. Y., pretože z tohto znaleckého posudku vyplýva, že deti a ich postoje sú matkou ovplyvňované. To, že sa deti odmietajú stretávať s jeho partnerkou rozhodne nevyklučuje, aby mu matka detí v stanovenom termíne otvorila dvere bytu a umožnila mu aspoň vidieť deti a porozprávať sa s nimi. Domáhal sa nariadenia odňatia detí matke a ich odovzdanie v dňoch určených v exekučnom titule.

3. Matka maloletých detí vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu otca uviedla, že si je vedomá toho, že pokiaľ sa deti nestretávajú s otcom, ona porušuje povinnosti uložené jej súdnym rozhodnutím, avšak pokiaľ deti nechcú ísť s otcom, ona ich nútiť nemôže. Poukázala na to, že deti svoj názor povedali aj pred kolíznym opatrovníkom bez jej prítomnosti, čo všetci pochopili, iba otec nie. Uviedla, že s otcom detí nekomunikuje, z dôvodu, že je v ňom veľa zla a agresie, že ona už nie je fackovacím panákom. Veľmi by si priała, aby mali deti s otcom pekný harmonický vzťah, ale to by otec musel k deťom zmeniť postoj, nenútiť ich k tomu, čo nechcú, počúvať ich potreby a priať, aby sa z nich tešil.

4. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca písomne nevyjadril.

5. Otec v písomnej replike na vyjadrenie matky k odvolaniu uviedol, že matka nespravila nič pre to, aby deti v styku s ním povzbudila, nerešpektovala odporúčania súdneho znalca, nepomohla deťom pochopiť a zvládnuť novú situáciu. Podľa jeho názoru matka nerešpektuje súdne rozhodnutie, pričom sa ani len nesnaží nájsť si nejaký dôvod. Jednoducho mu neotvorí dvere, ani nezdvihne telefón. Tvrdenia matky že si praje, aby deti mali s otcom harmonický vzťah považoval za falošné, nakoľko nekorešponujú so správaním matky v čase, keď boli deti s ním.

6. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v zmysle ust. § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP) bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a v zmysle § 387 ods. 2 CSP na zdôraznenie jeho správnosti uvádza nasledovné:

7. Po podaní odvolania oprávneným (otcom) došlo k zmene právnej úpravy občianskeho súdneho konania, keď dňa 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok /ďalej len "CSP"/ ako i zákon 161/2015Z.z. Civilný mimosporový poriadok /ďalej len CMP/, ktorými bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok /O.s.p./, podľa ktorého súd prvej inštancie v pojednávanej veci rozhodol.

8. Podľa § 395 ods. 1 CMP, ak § 396 neustanovuje inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

9. Podľa § 395 ods. 1 CMP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

10. Z obsahu spisu vyplýva, že v danej veci je na návrh oprávneného otca zo dňa 16.01.2015 vedené konanie o výkon rozhodnutia vo veciach maloletých, na podklade rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom, č.k. 5P/303/2012-132 zo dňa 09.07.2014, právoplatného a vykonateľného dňa 30.07.2014, ktorým súd upravil styk otca s maloletými deťmi prvé tri mesiace od právoplatnosti rozsudku každý nepárny piatok od 16:00 hod do 19:00 hod., každú nepárnu sobotu od 9:00 hod do 19:00 hod, každú nepárnu nedeľu od 9:00 hod. do 18:00 hod., v ďalších mesiacoch každý nepárny víkend od piatku od 16:00 hod. do nedele do 18:00 hod. s tým, že matka mal. detí pripraví a odovzdá v mieste obvyklého pobytu detí a otec deti vráti odpočívajúcej matke v mieste ich obvyklého pobytu. V prípade nepredvídaných udalostí, ktoré by realizáciu styku znemožnili, bola rodičom uložená povinnosť minimálne 24 hodín vopred sa vzájomne informovať.

11. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením rozhodol o neprípustnosti výkonu rozhodnutia o styku otca s maloletými deťmi a jeho zastavení s poukazom na ust. § 268 ods. 1 písm. e/ O.s.p.

12. Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 35/2005 Z.z. o rodine, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

13. Podľa § 38 ods. 1,2 CMP, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti, podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

14. Podľa čl. 12 ods. 1,2 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, musia zabezpečiť dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom detí musí venovať primeraná pozornosť zodpovedajúca ich veku a úrovni. Za týmto účelom sa dieťaťu musí predovšetkým poskytnúť možnosť, aby bolo vypočuté v každom súdnom, alebo administratívnom pojednávaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu, alebo jeho príslušného orgánu, a spôsobom, ktorý je v súlade s pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

15. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že názor mal. dieťaťa súd zisťuje prostredníctvom jeho zástupcu, alebo príslušného orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, alebo prostredníctvom znalca alebo výsluchom mal. dieťaťa na pojednávaní aj bez prítomnosti rodičov, alebo iných osôb zodpovedných za výchovu mal. dieťaťa. Za predpokladu, že je dieťa dostatočne rozumovo a emocionálne vyspelé, je nutné jeho názor považovať za zásadné vodítko pri hľadaní jeho najlepšieho záujmu. Súčasne však nie je možné, aby súd postoj mal. dieťaťa prevzal bez ďalšieho a aby svoje rozhodnutie založil iba na prianí dieťaťa a nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmov. U mladších detí musí súd hodnotiť ich názor s prihliadnutím k ich veku a rozumovej vyspelosti.

16. Navrhovaný výkon rozhodnutia sa týkal maloletej A., ktorá mala v čase vydania napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie 14 rokov a maloletého X., ktorý mal v tom čase 12 rokov. Keďže obe deti sú už vo veku, kedy si dokážu samé vytvoriť a sformulovať vlastný názor v otázke stretávania sa otcom, postupoval súd prvej inštancie správne, keď v súlade so súčasnou právnou úpravou na ich názor prihliadal.

17. Zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že bol s oboma maloletými vykonaný pohovor bez prítomnosti matky. Maloletá A. uviedla, že sa otcom nechce stretávať v prítomnosti jeho priateľky, ktorú nemá rada. S otcom nemá problém ísť, ale on stále trvá na tom, aby sa stretávali v byte jeho priateľky aj s jej rodinou. Mala za to, že keby sa otec s nimi chcel tak veľmi stretávať, mohli chodiť spolu k babičke z otcovej strany, vtedy to všetko fungovalo. Veľmi ju trápilo, že ich otec v lete podviedol, keď tvrdil, že pôjdu spolu na chatu, budú tam len s ním, ale keď tam prišli, bola tam celá rodina jeho priateľky. Nechceli

tam zostať, avšak otec ich prinútil. Keď otcovi vysvetľuje prečo nechce byť s jeho priateľkou, otec ju nepočúva a začne vždy nadávať na matku, že to má z jej hlavy. Maloletá uviedla, že pokiaľ si otec neuvedomí, že ho odmietajú kvôli priateľke, nikdy sa s ním nebudú stretávať. Maloletý X. uviedol, že si myslí, že ho otec už nemá rád, keď nechce pochopiť, že oni sa nechcú stretávať s jeho priateľkou, nie s ním. Je zo všetkého smutný a otca už nemá rád, lebo ich opustil, čím im pokazil detstvo. Otcovu priateľku nemá rád preto, že im vzala otca. Otec pred časom nadával mame, že ich s ním nechce pustiť. Mama im však stále vraví, aby s otcom šli, ale oni to odmietajú. Maloletého Romana trápi, že otec sa ich nikdy neopýta, či niečo nepotrebujú, ako sa cítia, aké výsledky dosahujú v škole. Pokiaľ otec bude trvať na tom, aby sa stretávali s jeho priateľkou, nechce k nemu chodiť.

18. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že mal. deti mali záujem stretávať sa s otcom, avšak odmietali sa stretávať s jeho priateľkou a otcovou novou rodinou, ktorú zatiaľ neakceptujú, majú k nej odmietavý postoj. Odvolací súd rovnako, ako súd prvej inštancie z obsahu spisu nezistil porušenie povinností zo strany matky, pre ktoré by bolo matku nutné sankcionovať ukladaním pokút. Pokiaľ sa otec maloletých vo svojich podaniach snaží prenášať zodpovednosť predovšetkým na matku detí za to, že sa on s deťmi nestretáva, v konaní nebola zistená zo strany matky žiadna snaha brániť v styku otca s maloletými deťmi, napriek zjavnej komplikovanosti vzájomných vzťahov oboch rodičov.

19. V prejednávanom prípade sa ako primárna príčina nerealizovania styku maloletých detí s otcom v zmysle rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č.k. 5P/303/2012-132, zo dňa 09.07.2014, javí predovšetkým nevhodný prístup otca k maloletým deťom, ktorý odmietal rešpektovať a pochopiť ich vôľu tráviť čas s ním, a nie s jeho novou rodinou.

20. V prípade, že povinný rodič nemôže plniť povinnosť stanovenú súdom z dôvodu negatívneho postoja samotných maloletých detí (odmietania otca), pričom nebolo preukázané, že by príčinou ich negatívneho postoja bolo správanie či úmyselné ovplyvňovanie zo strany matky, je nutné považovať použitie donucovacích opatrení za kontraproduktívne z dôvodu, že by mohlo viesť k ešte väčšej degradácii vzťahov medzi maloletými deťmi a otcom (viď napr. rozhodnutia ESLP: Kapr proti Českej republike, Zavřel proti Českej republike, Pedovič proti Českej republike).

21. Najlepší záujem dieťaťa môže v závislosti na svojej povahe a závažnosti prevážiť nad záujmom rodiča. S prihliadnutím na terajší vek detí 15 a takmer 13 rokov nemožno považovať za primerané ani vhodné, aby boli deti prostredníctvom súdnej ingerencie donucované proti vlastnej vôli stretávať sa s otcom. Vzhľadom na názor mal. detí, ktoré sa v súčasnej dobe odmietajú s otcom stretávať, je nutné považovať použitie donucovacích opatrení za účelom výkonu práva styku za nežiadúce a neplniace zákonom predvídaný účel, t.j. zabezpečiť splnenie povinnosti. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti súd prvej inštancie správne postupoval, keď súdny výkon rozhodnutia o styku otca s mal. deťmi vyhlásil za neprípustný a následne ho zastavil.

22. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).